

mus præcepta majorum; nec hæreditaria signacula ausi rudi temeritate violemus.

7. Et Augustinus, de Utilit. credendi, c. 8, loquens de homine desiderante, et laborante pro veritate invenienda: *Si vis* (inquit) *finem hujusmodi laboribus imponere, sequere viam catholicæ disciplinæ, quæ ab ipso Christo per Apostolos ad nos usque manavit, et ab hinc ad posteros manatura est.* Arbitrabatur enim Augustinus, nunquam defuturam illam fidem, neque aliter quam per traditionem et successionem in Ecclesia Catholica ad posteros fuisse perventuram. Unde in cap. 17, cum dixisset, magnum esse adiutorium fidei, communi populorum consensu creditæ et prædicatæ, subjungit: *Hoc factum est divina providentia per Prophetarum vaticinia, per humanitatem, doctrinamque Christi, per Apostolorum itinera, per martyrum contumelias, cruces, sanguinem, mortes, per Sanctorum prædicabilem vitam, atque in his universis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula. Cum igitur tantum auxilium Dei, tantumque fructum, profectumque videamus, dubitabimus nos ejus Ecclesiæ condere gremio, cum usque ad confessionem generis humani ab Apostolica Sede per successiones Episcoporum, frustra hæreticis circumlatrantibus, et partim plebis ipsius judicio, partim Conciliorum gravitate, partim etiam miraculorum majestate damnatis, culmen auctoritatis obtinuit? Cui nolle primas dare, vel summæ profecto impietatis est, vel præcipitis arrogantia. Nam si nulla certa ad sapientiam, salutemque animis viâ est, nisi cum eos rationi præcolit fides, quid est aliud ingratum esse opî auxiliique divino, quam tanto labore prædictæ auctoritati velle resistere.* Hactenus Augustinus, quibus tam luculenter et sapienter discursum factum stabilivit, ut nihil eis addi posse videatur. Et propterea idem Augustinus tantum defert auctoritati Ecclesiæ, ut in lib. contra epistolam Fundamenti, cap. 5, sic affirmare non dubitarit: *Ego Evangelio non crederem, nisi me Ecclesiæ Catholicæ moveret auctoritas.*

8. Denique Hieronymus contra Luciferian., circa medium: *Quale est* (inquit) *ut leges Ecclesiæ ad hæresim transferas?* Et infra: *Si Ecclesiam per totum orbem diffusam non habet Christus, aut si in Sardinia tantum habet, nimium pauper factus est.* Ac tandem postquam multa de Ecclesia protulerat, sub finem sic subjecit: *Poteram diem istiusmodi eloquii ducere, et omnes propositionum rivulos uno*

Ecclesiæ sole siccare; verum, quia jam multum sermocinatus sumus, brevem tibi apertamque animi mei sententiam proferam, in illa esse Ecclesiam permanendum, quæ ab Apostolis fundata usque ad diem hunc durat. Multaque similia in antiquis Patribus reperiuntur, quæ brevitati studens missa facio; idque lubentius, quod qui hos Patres non audierit, etiam si plures referantur, non credet, sed vana semper subterfugia excogitabit.

CAPUT V.

ROMANAM ECCLESIAM EAMDEM FIDEI STABILITATEM HABERE OSTENDITUR QUAM CATHOLICA, ET SECTARIORUM EVASIONI OCCURRITUR.

1. *Sectariorum inter Romanam et Catholicam Ecclesiam distinctio.* — Quæ in superiori capite ex divinis Scripturis, ad ostendam Ecclesiæ Catholicæ in vera fide conservanda, ac perpetuo retinenda, immobilitatem et singularem Dei protectionem, adducta sunt, adeo sunt clara et aperta, ut neque ipsius Ecclesiæ hostes in universum audeant contra Ecclesiam Catholicam aperto Marte pugnare. Distinguunt igitur inter Ecclesiam Catholicam et Romanam, et de Catholica non audent aperte dicere defecisse, aut veram fidem amisisse, quod tamen de Ecclesia Romana audacter affirmare non verentur. Et ita videntur sibi eludere omnia Scripturæ testimonia, et Christi promissiones, quia illæ factæ sunt Ecclesiæ Catholicæ, non Romanæ. Et ut alios omittam Protestantes, non videtur ab hac sententia seu distinctione alienus rex Jacobus. Quamvis enim in suo libro eam expresse non proponat, ex dictis tamen ejus non obscure colligitur; prius enim se profitetur fidei catholicæ defensorem, quam fidem dicit esse veteris ac primitivæ Ecclesiæ: in quo indicat Ecclesiam Catholicam et primitivam non perisse, sed durare, nam ubi fides catholica est, non potest etiam non esse Catholica Ecclesia. Postea vero in præfatione, pag. 40, fateri non timuit, se neque esse, neque unquam fuisse in nostra Ecclesia, id est, in Romana; et in pag. 47, plane damnat fidei articulos, quos Romanæ (inquit) Ecclesiæ officina excudit, ante quingentesimum Christi annum inauditos; et pag. 48, hæc habet verba: *Schismaticum me dicant licet, et a Romana Ecclesia defecisse, certe hæreticus esse nullo modo possum.* Distinguit ergo defectionem a

Romana Ecclesia a defectione a fide catholica, seu ab Ecclesia Catholica, perinde enim est. Pagin. item 54, post hæc et multa similia, subjungit: *Nondum Romanæ religionis arcem attingimus, id est, caput Ecclesiæ, Petrique primatum, nam qui hunc articulum negat, ex Bellarmini sententia catholicam fidem negat.* His ergo et similibus verbis satis insinavit rex Jacobus, Romanæ Ecclesiæ fidem, durante et perseverante fide catholica defecisse.

2. *Hæc distinctio ab antiquioribus hæreticis fuit inventa.* — Neque est novus hic error, nam Wiclephus, in suo a. 37, damnato in Concilio Constant., sess. 8, dixit, Romanam Ecclesiam esse synagogam Satanæ, quod non invenio dictum ab ipso de Ecclesia Catholica, neque fortasse id diceret, ne seipsum, aut in synagoga Satanæ, aut extra Ecclesiam Catholicam constituere videretur, quod quidem periculum omnibus hæreticis commune est. Et antea in eodem errore Pauperes de Lugduno, alias Waldenses, versati sunt, qui neminem in fide Ecclesiæ Romanæ, quæ tempore Sylvestri defecit, salvari posse affirmarunt, ut refert Anton., 4 p. Theolog., tit. 11, cap. 7, § 2; et Æneus Silvius, de Origine Bohemorum, cap. 3. Omnes vero hi vel in privatis opinionibus, et propriis fundantur erroribus, quos cum contrarios esse Romanæ fidei negare non possint, Romanam fidem veram non esse, ac subinde Romanam Ecclesiam a catholica defecisse tandem effutire coguntur.

3. *Fundamenta erroris.* — Vel certe moti sunt quia nihil excellens et universale de Romana Ecclesia credunt, sed illam tantum considerant ut particularem Ecclesiam, seu diocesim, ac Episcopum ejus tanquam unum ex cæteris, nullam extra illam diocesim habentem potestatem. Ex quo principio intulerunt, sicut aliæ Ecclesiæ particulares, et earum pastores, etiamsi Prælati sint vel Patriarchæ, in rebus fidei labi potuerunt, et reipsa sæpius defecerunt, ita etiam in Ecclesia Romana accidere potuisse, et revera evenisse. Et ita hi duo errores maxime conjuncti sunt, ut Wiclephus supra illos conjunxit, dicens: *Ecclesia Romana est synagoga Satanæ, nec Papa est immediatus et proximus Vicarius Christi.* Et ob eandem causam videtur dixisse rex Angliæ, arcem fidei Romanæ esse articulum de primatu Petri, quia nos credimus in illo fundari, eo modo quo Christus promisit fundare suam Ecclesiam supra Petram, et ideo rex ipse, negando primatum,

coactus est fidem Romanam abnegare, ejusque defectionem sibi suisque persuadere.

4. *Distinctio Romanæ Ecclesiæ in universalem et particularem.* — Quapropter ut impugnationem hujus erroris ab hoc fundamento inchoemus, in Episcopo Romano duo munera, seu duplex pastoralis cura distinguenda est: una particularis, et propria Diocesis Romanæ, cujus Pontifex est immediatus Episcopus; alia universalis cura totius Ecclesiæ Christi, cujus est universalis Pastor, et supremus Episcopus omnium particularium Ecclesiarum, licet non sit immediatus singularum Episcopus. Et quidem de priori potestate et munere nulla est inter nos et Protestantes controversia. Posteriorem autem potestatem universalem, et supremam jurisdictionem etiam universalem in universam Ecclesiam negant adversarii; nos vero nunc illam supponimus, et articulum ejus ad catholicam fidem pertinere constanter asserimus, illius tamen probationem in librum tertium reservamus, ne propositum ordinem pervertere, et rem, de qua nunc tractamus, confundere cogamur. Hæc autem duo munera licet possent, sicut in se sunt distincta, ita etiam in personis sejungi, sicut in aliis episcopatibus separantur, nihilominus ex quo in Petro conjuncta fuerunt, nunquam separata inventa sunt, et ex divina ordinatione fortasse nunquam separabuntur: quod nunc non agimus, quia ad præsens institutum non refert, in libro tamen tertio obiter saltem attingemus. Hactenus ergo Romanus Episcopus idem fuit semper Catholice Ecclesiæ Episcopus, ut ab antiquis Patribus sæpe nominatur.

5. Ex quo intelligimus, nomine Romanæ Ecclesiæ duo posse significari. Primo, particularem illam Ecclesiam, quæ intra terminos suæ diocesis concluditur, et suum habet proprium Episcopum tantum particularem, si præcise spectetur, ut immediatam jurisdictionem in illam exerceat. Et de Ecclesia Romana sic sumpta non loquimur, quia constat illam non esse Ecclesiam Catholicam, sed membrum ejus. Ideoque de illa sic spectata dicere non possumus habere Christi promissionem nunquam deficiendi a catholica fide, quia nullibi talis promissio invenitur, neque in promissionibus factis universali Ecclesiæ necessario includitur, quia posset universalis Ecclesia permanere in vera fide, cum obedientia et unione ad Summum Pontificem, ut Pontifex et universalis Pastor est, etiamsi particularis illa Ecclesia a fide deficeret, et

suum Episcopum a se per violentiam abjiceret, quod dicimus explicandæ rei gratia, quamvis nunquam Deum id esse permissurum pie credamus.

6. Alio ergo modo illa Ecclesia, quæ veram Christi fidem retinet, solet dici Ecclesia Romana, quia Episcopo Romano paret, licet non uniatur illi ut privato Episcopo, sed ut universali Pontifici, et sic etiam dicitur Romana fides, vel Romana religio, quæ a Pontifice Romano, ut Christi Vicario conservata, confirmata, definita, seu approbata est. Atque hoc etiam modo particularis Ecclesia Romana, ut conjuncta suo Episcopo non solum ut particulari Rectori, sed etiam ut universali Doctori totius Ecclesiæ, comparatur Catholice in privilegio non errandi nec deficiendi a fide, quamdiu in illa unione cum suo capite permanserit; nam hoc etiam habet quælibet alia particularis ecclesia sub eadem ratione et unione spectata. Et sequitur ex generali principio, Petrum, videlicet, et Petri fidem esse immobile ecclesiæ fundamentum, in quo quamdiu Ecclesia, licet particularis, fundata fuerit, nunquam a vera fide aberrat. Semper tamen inter universalem Ecclesiam et particulares hoc discrimen considerari potest, quod quælibet particularis potest ab hac petra disjungi et cadere: universalis autem non potest, quia de sola illa scriptum est: *Portæ inferi non prævalent adversus eam.*

7. Sic igitur declarata et intellecta vocum significatione, dicimus fidem Ecclesiæ Romanæ esse catholicam fidem, neque Romanam Ecclesiam ab ea defecisse, nec deficere potuisse, propter Petri cathedram in ea præsentem. Assertionem hanc ut certam et necessariam in fide Catholica proponimus, et eam ex divina Scriptura in hunc modum colligimus. Fides Petri catholica fuit, et deficere non potest; sed fides Ecclesiæ Romanæ est fides Petri; ergo fides Ecclesiæ Romanæ est fides catholica, a qua nunquam illa sedes potest deficere. Argumentatio legitima est; singulæ vero propositiones in ea assumptæ per partes probandæ sunt. Prima ergo pars per se nota est, scilicet, fidem Petri fuisse catholicam: nam si intelligatur de persona Petri, neque ab hæreticis revocatur in dubium; nam fides Petri est, quæ universo orbi a principio prædicata fuit; et illa maxime est Apostolica et primitiva. Si vero intelligatur etiam de sede Petri, vel ipsi Protestantes confitentur per plures annos durasse eandem catholicam fidem in eadem sede Petri, testantur-

que sufficienter Hieronymus et Augustinus usque ad sua tempora; ille in Epistola ad Damasum de nomine hypostasis, hic vero in libro contra epistolam Fundamenti, cap. 4, ubi inter quatuor, quæ in gremio Ecclesiæ Catholice ipsum justissime tenebant, hoc numerat: *Ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascebas oves suas post resurrectionem suam Dominus commendavit, usque ad præsentem episcopatum successio sacerdotum.* Ubi aperte supponit illam fuisse tunc Catholicam Ecclesiam, quæ cum sede Petri erat conjuncta, et oves, quæ Petro fuerant commendate, continebat; ac subinde fidem catholicam in ea sede usque ad illud tempus permansisse, quod in puncto sequenti pluribus testimoniis et rationibus a fortiori confirmabitur.

8. *Expenditur in nostram rem locus Lucae 22.*—Superest ergo ut alteram partem in propositione assumptam comprobemus, nimirum, hanc fidem non posse deficere in Petro, non solum quoad personam, sed etiam quoad sedem, et consequenter non tantum pro aliquo definito tempore, sed simpliciter quamdiu Ecclesia Christi duraverit. Probatur autem præcipue ex verbis Christi, Lucae 22: *Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribret sicut triticum, ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, et tu, aliquando conversus confirma fratres tuos.* Nam recte dixit Tertullian., lib. de Fuga in persecut., c. 22, rogasse ibi Christum, ne tantum diabolo permitteretur, ut fides Petri periclitaretur. Quam orationem fuisse efficacem, et obtinuisse quod petebat, satis persuadet ipsius Christi excellentia; exauditus enim est pro sua reverentia in his quæ absolute postulabat, ut in præsentem declaravit per illa verba: *Ego rogavi pro te, magisque declarat, vel potius supponit impetrationem, et infallibilem effectum in illis ultimis verbis: Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos; et ideo bene interrogat Leo Papa IX: Erit quisquam tantæ dementiæ, qui orationem illius, cujus velle est posse, audeat in aliquo vacuum putare? Igitur nulla fere in hac parte est controversia aut difficultas. Esse autem potest in alio puncto, an, scilicet, illa oratio facta sit tantum pro persona Petri, et ideo cum illo finitus fuerit ejus effectus, vel potius facta sit pro sede Petri in persona ejus, et ideo tamdiu duret, quamdiu sedes durat; probandum ergo nobis relinquatur hoc posteriori modo esse intelligendam.*

9. Quod imprimis probamus auctoritate mul-

torum Summorum Pontificum, qui hanc prærogativam suæ dignitatis ac sedis agnoscentes, ex his verbis Christi illam comprobaverunt, qui licet in propria causa loqui videantur, nihilominus fide dignissimi sunt, tum quia antiquissimi et quasi per continuam traditionem hoc docuerunt; tum etiam quia multi eorum sunt sancti et martyres, qui veram et catholicam fidem sanguine suo consignarunt; tum denique quia etiam antiquissimi Patres eundem honorem deferunt Romanæ Sedi, et fidei. Utuntur ergo illo testimonio ad hanc veritatem confirmandam, Lucius Papa, epist. ad Episcopos Galliæ et Hispaniæ, circa finem, ubi ait, suam sedem, normam Apostolicæ fidei, ut ab auctoribus suis Apostolorum Christi Principibus illam percepit, illibatam tenere, secundum Salvatoris nostri divinam pollicitationem. Et refert verba citata. Similia habet Marcus Papa, in ep. ad Athanas., quæ habetur in tom. 1 Ep., p. 1, licet in tomis Concilior. non referatur; et Felix I, ep. 3, ad Benignum; et Agatho Papa, in ep. ad Constantin. imperator., quæ in actione 4 sextæ Synodi lecta est, et in act. 8 probata; et Nicolaus I, in ep. ad Michaelem imperatorem, post medium; et Leo IX, in ep. ad Michaelem, c. 7; et Innoc. III, in c. Majores, de Baptism.; latius vero quam cæteri hoc declaravit Leo Papa, serm. 2, in Natali Petri et Pauli, c. 3, ubi positus Evangelii verbis, subjungit: *Commune erat omnibus Apostolis periculum de tentatione formidinis, et divinæ protectionis auxilio pariter indigebant, quoniam diabolus omnes exagitare, omnes cupiebat elidere, et tamen specialis a Domino Petri cura suscipitur, et pro Petri fide proprie supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur, et divinæ gratiæ ita ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis conferatur. Nam et post resurrectionem suam Dominus beato Petro Apostolo, post regni claves, ad trinam æterni amoris professionem, mystica insinuatione ter dixit: Pasce oves meas; quod et nunc procul dubio facit, et mandatum Domini pius pastor exequitur confirmans nos exhortationibus, et pro nobis orare non cessans, ut nulla tentatione superemur.* Quæ verba repetit idem Pontifex, in serm. 3 de Assumptione sua, et adjungit: *Juste in ducis nostri meritis et dignitate letamur, gratias agentes sempiterno Regi redemptori nostro, Domino Jesu Christo, qui tantam*

potentiam dedit ei, quem totius Ecclesiæ principem fecit, ut si quid etiam nostris temporibus recte per nos agitur, illius operibus, illius sit gubernaculis deputandum, cui dictum est: Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.

10. *Confirmatur primo.*—Ex quibus verbis aliquæ colliguntur rationes, quibus hic sensus confirmatur. Una sumitur ex mutatione verborum Christi: nam prius ad omnes Apostolos locutus est, omnes fore tentandos prædicens: postea vero Petro specialiter dicit: *Ego rogavi pro te;* ergo aliquid etiam speciale pro illo impetravit. Personalis autem perseverantia non fuit singularis Petro, nam pro aliis etiam Christus oravit, Joan. 17, dicens: *Pater Sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi.* Et quamvis eo tempore, quando pro Petro rogavit, nondum illam generalem orationem obtulisset, nihilominus nullus fere peculiaris favor Petri fuisset, nisi aliquod specialius privilegium pro illo postulasset. Christus autem in illo singulari modo vocandi Petrum, ut attenderet, *Simon, Simon* (sic enim habent græca), et orandi pro illo, majorem prærogativam sine dubio significare voluit. Imo si attente res consideretur, in utroque loco pro Petro et omnibus Apostolis, et universa Ecclesia præsentem et futura, Christus Dominus oravit, diverso tamen modo: nam apud Joannem prius expresse oravit pro omnibus Apostolis, ex quibus Petrus unus, et præcipuus erat, et in illis virtute Ecclesia continebatur, propter quam præcipue illa oratio fiebat, quam paulo inferius consummavit Christus dicens: *Non pro eis rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes unum sint,* utique unitate fidei, et catholice Ecclesiæ. Apud Lucam vero Christus directe et expresse oravit tantum pro Petro, indirecte vero, et consecutione quadam oravit etiam pro aliis Apostolis, ut in subjunctis verbis denotavit: *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Ut firmitas, quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis conferatur, quemadmodum ex Leone paulo superius retulimus. Atque inde ad totam Ecclesiam oratio illa extenditur, quæ sub nomine fratrum etiam comprehenditur, ut ibi Theoph. indicavit, dicens: Planus intellectus est, quia te habeo ut Principem discipulorum, postquam, negato me, flevit, et ad penitentiam veneris, confirma cæteros. Hoc enim te decet, qui post me Ecclesiæ petra es, et fundamentum.* Unde Agatho Papa supra: *Dominus fidem Petri non defec-*

turam promisit, et confirmare eum fratres suos admonuit, quod Apostolicos Pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper, cunctis est agnitum. Et Leo IX, supra, eundem sensum indicans, dixit: *A sede Principis Apostolorum, a Romana videlicet Ecclesia, tam per eundem Petrum, quam per suos successores reprobata, convicta, et expugnata sunt omnium hæreticorum commenta, et fratrum corda in fide Petri, quæ hactenus non deficit, neque unquam deficiet, sunt confirmata.*

11. *Confirmatur secundo.*—Unde ex his ultimis verbis aperitur magis sensus prioris promissionis, et alia optima ratio prædictæ interpretationis redditur. Ita enim hic jubetur Petrus confirmare fratres suos, sicut Joan. 21 jussus est pascere oves Christi; iidem enim sunt, qui hic vocantur fratres, et ibi oves; sed ibi vocantur oves propter mansuetudinem et obedientiam subditorum, hic vero vocantur fratres, ut ostendatur Ecclesiastici pastoris officium non esse dominari, sed confirmare imbecilliores tanquam fratres, *forma factus gregis ex animo*, ut dixit idem Petrus, epist. 1, c. 5. Sicut ergo dictum est: *Pasce oves meas*, non Simoni pro illa tantum persona, sed Petro pro munere quod illi conferebatur, ut in successoribus duraret, ita cum illi dicitur: *Confirma fratres tuos*, præindicatur præcipua quædam pars illius muneris, quæ est confirmare, et quasi sustentare fratres et Ecclesiam in vera fide; nam licet hoc principaliter fiat virtute divina, tamen hæc utitur homine ut instrumento, ut homines modo hominibus accommodato, gubernet. Et quamvis alii Pastores et Doctores Ecclesiæ, docendo et prædicando, ad hoc cooperentur, nihilominus id præstare ex legitima et ordinaria potestate, et certa auctoritate, discernendo falsa a veris, hæreses damnando, et catholicam doctrinam definiendo, illius est proprium, cui dictum est: *Confirma fratres tuos*. Unde sicut hoc munus ad veræ fidei conservationem necessarium est in Ecclesia, ita verba illa dicta sunt Petro ratione pastoralis muneris perpetuo in Ecclesiam dimanaturi, in illaque semper duraturi; ergo etiam prior promissio, *ut non deficiat fides tua*, facta est non tantum personæ, sed etiam muneris et sedi Petri. Ideo enim pro illo specialiter Christus oravit, illique privilegium illud impetravit, quia munus confirmandi fratres illud auxilium ex parte Dei postulabat; ergo sicut munus futurum erat perpetuum in sede Petri, ita etiam privilegium. Et hoc totum si-

gnificavit Leo I, in illis verbis: *Pro fide Petri proprie supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit*; et in aliis quæ supra retulimus. Et apertius Theoph., postquam dixit: *Quia te habeo ut Principem discipulorum, confirma cæteros*, adjungit: *Intellexerit autem quis, non solum de Apostolis dictum, quod confirmati fuerint a Petro, sed de omnibus, qui usque ad consummationem seculi futuri sunt fideles*. Quod licet ab ipso videatur postea exponi ratione exempli, quod in persona Petri suum delictum flentis præcessit, et in memoriis hominum perpetuo manet, Christus tamen non de exemplo locutus est, sed de confirmatione per verbum fidei, et ideo per sedem Petri id perpetuo fieri melius intelligimus.

12. Atque ita etiam potest hæc veritas, et illius promissionis interpretatio ex collatione hujus loci cum aliis, in quibus primatus Petri fundatur, amplius stabiliri. Quod etiam significavit Leo I in citatis verbis, conferens hæc verba: *Confirma fratres tuos*, cum illis: *Pasce oves meas*, quam comparisonem jam declaravimus. Unde quamvis hæc promissio tam clara non esset; ex solo munere pascendi oves Christi in doctrina fidei, sufficienter colligeremus esse necessarium hoc privilegium in sede Petri. Quia si in illa sede posset fides vacillare, in tota Ecclesia Christi periclitari posset; tum quia Ecclesia tenetur parere Petro, et successoribus ejus ex cathedra docentibus, ut ex allegatis verbis Christi colligitur, quia primus et maxime necessarius pastus fidelium est vera fidei doctrina; tum etiam quia alias nulla esset in Ecclesia certa ratio veram a falsa doctrina discernendi, et ita non possent fideles firmari, nedum in catholica fide inconvulsa confirmari. Quam rationem amplius in sequentibus urgebimus. Et simili modo hanc veritatem confirmat illa promissio Christi: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*, illam enim petram esse Petrum, et successores ejus, infra ostendemus. Dicitur autem petra propter firmitatem ad sustentandum ædificium, et ideo sicut Ecclesiæ ædificium perpetuum futurum erat, ita etiam petra, ut ad sustentandum illud ædificium apta esset. Quare sicut Ecclesia perpetua esse non potest, nisi ejus fides deficere non possit, ita nec petra illa esset, nec firmitatem haberet ad sustentandum illud ædificium, si posset in fide deficere. Et ideo recte dixit Origen., tract. 1, Matt.: *Neque adversus petram, super quam Christus ædificat Ec-*

clesiam, neque adversus ipsam Ecclesiam porta inferi prævalebunt. Et Cyrill., in Thesauro (ut in catena D. Thom., Mat. 16, allegatur), dixit: *Secundum hanc Domini promissionem Ecclesia Apostolica Petri (id est Romana) ab omni seductione hæreticæque circumventionem manet immaculata, super omnes prepositos, et Episcopos, et super omnes Primates Ecclesiarum et populorum, in suis Pontificibus in fide plenissima, et auctoritate Petri. Et cum aliæ Ecclesiæ quorundam errore sint vercundate, stabilita iniquassibiliter ipsa sola regnat, etc.* Quæ verba licet in Thesauro Cyrilli nunc non inveniantur, ex D. Thomæ auctoritate magnam fidem habent.

CAPUT VI.

STABILITAS FIDEI ET ECCLESIE ROMANÆ TRADITIONE OSTENDITUR.

1. *Expenduntur testimonia antiquorum Patrum asserentium fidem Romanæ Ecclesiæ et Catholicæ coincidere.*—Primum testimonium.—Ex dictis in superiori capite, probatum relinquitur fidem Ecclesiæ Romanæ esse fidem Petri, ac subinde esse fidem catholicam, a qua sedes illa deficere nequit. Possumus autem ipso rerum eventu, et Patrum traditione, eandem veritatem et promissionem confirmare. Nam si Apostolica Sedes in hoc speciale privilegium non haberet, aliquando in fide defecisset, etiam ex cathedra docens, vel hæresim aliquam approbasset, sicut in aliis ecclesiis etiam ab Apostolis inchoatis accidisse videmus; nam hæc est humana fragilitas et conditio, ut in tanta varietate et multitudine personarum facile contingat error, nisi Spiritus Sanctus assistat. Hoc autem in Romana Ecclesia nunquam accidisse, præter allegatos Pontifices, testatur Eusebius Papa, ep. 3 ad Episcopos Tusciæ et Campaniæ, dicens: *Prima salus est, recte fidei regulas custodire, et a constitutis Patrum nullatenus deviare. Nec potest Jesu Christi Domini nostri prætermitti sententia, dicentis: Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et hæc, quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in Sede Apostolica extra maculam semper est catholica servata religio.* Et Gelasius Papa, in epist. ad Anastasium August.: *Hoc est (inquit) quod Sedes Apostolica magnopere cavet, ut quia mundo radix est Apostoli gloriosa confessio, nulla rima pravitatis, nulla prorsus contagione macu-*

letur. Nam si (quod Deus avertat, quod fieri non posse confidimus) tale aliquid proveniret, unde cuiquam resistere auderemus errori, vel unde correctionem errantibus posceremus?

2. *Secundum, Augustini et Hieronymi.*—Neque soli Romani Pontifices, sed etiam alii Patres, tam Latini quam Græci, de Romana Ecclesia, seu cathedra Petri ita senserunt. Retuli jam Augustinum contra Epistolam Fundamenti, c. 4, ubi dum pro signo Catholicæ Ecclesiæ ponit successionem Pontificum Romanorum, satis clare demonstrat, Catholicam Ecclesiam a Pontifice Romano non disjungi, ac subinde fidem Romanam et Catholicam eandem esse. Unde idem Augustinus, lib. 2 de Grat. Christi et peccato originali, c. 8, de Pelagio ait: *Romanam Ecclesiam fallere minime valuit, recoluit enim beatissimus Papa Zozimus, quid imitandus prædecessor ejus de ipsius senserit gestis. Attendit etiam, quid de illo sentiret prædicanda in Domino Romanorum fides, quorum adversus ejus errorem pro veritate catholica studia consonantia concorditer flagrare cernebat.* Et lib. 2 contra duas Epist. Pelagianor., c. 4: *Cum litteris (inquit) venerabilis Innocentii catholicæ fidei clareret antiquitas, profecto Ecclesiæ Romanæ prævaricator esset, qui ab illa sententia deviare. Ubi (sicut alias sæpe) fidem Sedis Romanæ tanquam Catholicam recipit ac veneratur. Secundo, Hieronym., epist. 57 ad Damasum: Quoniam vetusto, etc., illa habet verba: Cathedre Petri communionem consocior, super illam petram ædificatam Ecclesiam scio, quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est, etc.* Ubi aperte eandem censet esse Catholicam Ecclesiam, quam Romanam. Ex quo etiam in lib. 1 Apologiæ contra Rufinum, col. 3, sic colligit: *Fidem suam quam vocat? eamne qua Romana pollet Ecclesia? an illam quæ in Origenis voluminibus continetur? Si Romanam respondet, ergo Catholici sumus; ubi etiam diserte docet, eandem esse fidem Catholicam et Romanam. Illam autem etiam esse immaculatam, in libro 3 ejusdem Apologiæ, parum ante medium, testatur ita: Scito Romanam Sedem Apostolica voce laudatam istiusmodi præstigias non recipere, etiamsi Angelus aliter annuntiet, quam semel prædicatum est; et in Proëmio libri 2 ad Galat., fidem, et religionem Romanorum laudat, concluditque: Non quod aliam habeant Romani fidem, nisi hanc quam omnes Christi Ecclesiæ, sed quod in eis devotio major sit, etc.*